

Lietas Nr. A420422612
Lietas arhīva Nr. 104AA-0050-14/5

SPRIEDUMS

2014.gada 14.februārī

Rīgas apgabaltiesas Kriminālietu tiesu koleģija šādā sastāvā:

tiesnese I.Vigante,

tiesneses I.Amoliņa un I.L.Zemīte

apelācijas kārtībā rakstveida procesā izskatīja administratīvā pārkāpuma lietu par /pers. D/ (/pers. D/) saukšanu pie administratīvās atbildības par Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa (turpmāk – Latvijas APK) 201.¹² pantā paredzētā pārkāpuma izdarīšanu, sakarā ar /pers. D/ (/pers. D/) apelācijas sūdzību par Administratīvās rajona tiesas 2013.gada 23.augusta spriedumu un

konstatēja

2011.gada 17.augustā plkst. 21:00 Valsts ieņēmumu dienesta (turpmāk – VID) Muitas pārvaldes Latgales Muitas kontroles punkta amatpersona sastādīja administratīvā pārkāpuma protokolu BJ Nr.003087 (turpmāk – Protokols), kurā norādīts, ka 2011.gada 10.augustā plkst.21:25 Terehovas Muitas kontroles punkta teritorijā virzienā no Latvijas uz Krievijas Federāciju iebrauca mikroautobuss Mercedes Benz, valsts reģistrācijas numurs /reģistrācijas numurs/, kuru vadīja /pers. D/. Veicot minētā transportlīdzekļa vizuālo apskati, konstatēts, ka transportlīdzekļa kravas nodalījumā atrodas dažāda izmēra kartona kastes un somas. Transportlīdzekļa vadītājs muitas amatpersonām uzrādīja Krievijas Federācijas vēstniecības Vācijas Federatīvajā Republikā 2011.gada 9.augusta izziņu, ka konkrētā krava ir minētās vēstniecības darbinieka /pers. L/ personīgās mantas. Citi minētās kravas pavaddokumenti netika uzrādīti. Automašīna tika nosūtīta uz padziļināto kontroli. Kontroles gaitā kravas saturs un daudzums norāda uz to, ka kravai ir komerciāls raksturs. Tika veikta preču izkraušana. Tika sastādīti muitas apskates akti, kuros detalizēti uzskaitīts 173 iepakojumu saturs. Krava saturēja jaunas preces lielā daudzumā, kas liecināja par komerciālo raksturu, līdz ar to krava tika aizturēta. Tādējādi /pers.D/pārkāpa 1961.gada 18.aprīļa Vīnes konvencijas par diplomātiskajiem sakariem 36.panta nosacījumus, Padomes 2009.gada 16.novembra (EK) Regulas Nr.1186/2009 41.panta un Padomes 1992.gada 12.oktobra Regulas (EEK) Nr.2913/92 59.panta 1.punkta prasības, par ko atbildība paredzēta Latvijas APK 201.¹² pantā.

Ar VID muitas pārvaldes Latgales Muitas kontroles punkta daļas vadītāja 2011.gada 18.augusta lēmumu Nr.F-52-BJ003087 (turpmāk – Sākotnējais lēmums) /pers. D/ sodīts pēc Latvijas APK 201.¹² panta ar naudas sodu 355,72 *euro* (Ls 250) apmērā, konfiscējot saskaņā ar 2011.gada 17.augusta mantu un dokumentu apskates un izņemšanas protokolu izņemtās preces.

Ar 2012.gada 12.aprīļa Nr.22.5/29449 VID ģenerāldirektora lēmumu (turpmāk – Lēmums) Sākotnējais lēmums atstāts negrozīts, bet /pers. D/ sūdzība ir noraidīta.

/pers.D/Administratīvajā rajona tiesā iesniedza pieteikumu par Lēmuma atcelšanu.

Ar Administratīvās rajona tiesas (turpmāk – tiesa) 2013.gada 23.augusta spriedumu Lēmums ir atstāts negrozīts.

Tiesa ir atzinusi, ka VID ir pareizi konstatējis lietas faktiskos un tiesiskos apstākļus, vispusīgi novērtējis pierādījumus un izdarījis pamatotus secinājumus, atzīstot, ka sūdzības iesniedzējs, pārkāpjot Padomes 1992.gada 12.oktobra Regulas (EEK) Nr.2913/92 59.panta 1.punktu jeb nodeklarējot no Latvijas Republikas muitas teritorijas izvedamās preces, ir izdarījis Latvijas APK 201.¹² pantā paredzēto administratīvo pārkāpumu.

/pers. D/ par Administratīvās rajona tiesas 2013.gada 23.augusta spriedumu iesniedza apelācijas sūdzību, kurā lūdza atcelt pirmās instances tiesas spriedumu un lietvedību administratīvā pārkāpuma lietā izbeigt vai arī saskaņā ar Latvijas APK 289.¹² otrās daļas 4.punktu grozīt soda mēru un nepiemērot preču konfiskāciju.

Apelācijas sūdzībā norādīts, ka tiesa nav ievērojusi objektīvās izmeklēšanas principu, pamatojuma principu, privātpersonas tiesību ievērošanas principu, ka arī nav ievēroti lietderības apsvērumi un samērīguma princips.

Sūdzības iesniedzējs uzskata, ka tiesas spriedumā minētie argumenti ir nepamatoti, jo tiesa ir kļūdījies situācijas tiesiskā vērtējumā par muitas procedūras - izvešana (eksports), piemērošanu, nav veikusi preču konfiskācijas piemērošanas lietderības un samērīguma analīzi (nav devusi šī papildsoda piemērošanas tiesisku pamatojumu), kā arī nav izvērtējusi visus lietas faktiskos apstākļus - ka uzsākot administratīvo lietvedību no iestādes puses lietvedībā netika ievēroti procesuālie termiņi un sastādot protokolu par administratīvo pārkāpumu no muitas dienesta puses ir pieļauta rupja kļūda, kā arī administratīvā pārkāpuma lietā ir nepareizi kvalificēta sūdzības iesniedzēja rīcība, uzskatot to par kontrabandu.

Izklāstot lietas faktiskos apstākļus, sūdzības iesniedzējs norāda, ka viņa ieskatā tiesas spriedums un iestādes lēmums ir prettiesisks aiz sekojošiem apsvērumiem.

Tiesas sprieduma 6.lpp. [3] punktā minētam Iestādes vērtējumam par kravas (preces) piederību nav cēloņsakarības ar izdarīto spriedumā secinājumu par „*nodomu ievest kravu no Latvijas Republikas, kā diplomātisko kravu, kas nav pakļauta muitas kontrolei*”. Vēl jo vairāk tāds secinājums neatbilst tiesību normu reglamentētai kārtībai un nevar būt uzskatāms par „*izvairīšanos no muitas kontroles*”, jo kā jau iepriekš apstrīdēšanas pieteikumā sūdzības iesniedzējs minēja - 1961.gada 18.aprīļa Vīnes konvencijas par diplomātiskajiem sakariem 36.pants neparedz diplomātisko kravu atbrīvošanu no muitas kontroles, tās izvedot (eksportējot). Tātad Iestādes apgalvojums par izvairīšanos no muitas kontroles ir nepatiesa un nav pamatots, kā arī administratīvās lietas izmeklēšanas gaitā nav pierādīts.

Tiesas sprieduma motīvu daļā [6] punktā pareizi secināja, ka „*lai personu varētu saukt pie administratīvās atbildības saskaņā ar šo tiesību normu, nepieciešams konstatēt, ka persona citā starpā ir izvešusi Latvijas Republikas muitas teritorijas preces, tās nodeklarējot*”.

Tātad bija jāpierāda vismaz divu apstākļu pastāvēšana - preču izvešanas fakts no Latvijas Republikas un preču nodeklārēšana izvedot no Latvijas Republikas. Faktiski preces no LR teritorijas netika izvestas, jo tās nebija šķērsojušas muitas robežu, kā arī šīs preces tika deklarētas - uzrādot tās muitas dienestam un mutiski informējot (deklarējot) muitas dienestus par kravas saturu.

Muitas deklarācijas iesniegšana un deklarēšana, konkrētā gadījumā ir divas dažādas (atšķirīgas pēc būtības) darbības, jo precī var deklarēt arī mutiski - tās faktiski uzrādot muitas dienestam, bet deklarācijas iesniegšana ir šīs darbības (deklarēšanas) dokumentālā noformēšana (nostiprināšana) muitas uzskaites sistēmā.

Tiesa ir kļūdījusies Padomes 1992.gada 12.oktobra (EEK) Regulas Nr.2913/92 (turpmāk - Regula Nr.2913/92) 59.panta 1.punkta piemērošanā.

Regulas Nr.2913/92 59.panta 1.punktā skaidri noteikts, ka visām precēm, kuras nodod kādā muitas procedūrā, ir jābūt deklarētām šai muitas procedūrai.

Deklarācijas iesniegšana un deklarēšana nav sinonīmi. Loģikas pakārtošanas kārtībā, deklarācijas iesniegšana ir iekļauta deklarēšanas darbībā, kura var izpausties (saskaņā ar muitas normām) dažādos veidos, tajā skaitā mutiska preču deklarēšana un deklarēšanā ar faktisko preču uzrādīšanu muitas dienestiem.

Konkrētās darbības - no LR izvedamo (eksportējamo) preču deklarēšana ar to faktisko uzrādīšanu muitas dienestam (kas ir nostiprināts lietas materiālos un no Iestādes puses nav apstrīdēts) atbilst muitas normām (Regulas Nr.2913/92 61.panta c)apakšpunktam, 161.panta 4.punktam, 225.panta b)apakšpunktu, 226.panta b)apakšpunktu, 592.a.panta g)apakšpunktā, 787.panta 5.punktu, Komisijas 1993.gada 2.jūlija Regulas (EEK) Nr.2454/93, kas nosaka izpildes kārtību Padomes Regulai (EEK) Nr.2913/92 par Kopienas Muitas kodeksa izveidi (turpmāk - regula 254/93) 201.panta 1.punktu, Eiropas Parlamenta un Padomes 2009.gada 6.maija Regulas (EK) Nr.471 / 2009 par Kopienas statistiku attiecībā uz ārējo tirdzniecību ar ārpus kopienas valstīm un par Padomes Regulas (EK) Nr. 1172/95 atcelšanu 3.panta 4.punktam), jo krava (preces) pēc svara nepārsniedza daudzumu, ar kuru personai iestājas pienākums sniegt rakstisku (elektronisku) deklarāciju.

Minēto pamatojumu, ar atsauci uz konkrētām šo nomu regulējošām tiesību normām viņš - /pers. D/ bija sniedzis savā sūdzībā 3. un 4.lpp. un pieteikuma 4. un 5.lpp.

Tāpēc tiesas apgalvojums sprieduma motīvu daļās [6] punktā neatbilst ne tiesību normām, ne administratīvajā lietā esošajos materiālos pastāvošiem faktiem. Kāpēc tiesa sprieduma motīvu daļās [6] punktā bija norādījusi, ka saskaņā ar Regulas 2913/92 59.panta 2.punktu „Kopienas preces, kuras ir deklarētas izvešanai, izvešanai pārstrādei, tranzītam vai ieviešanai muitas nolikta, ir pakļautas muitas uzraudzībai no muitas deklarācijas pieņemšanas brīža līdz brīdim, kad tās atstāj Kopienas muitas teritoriju vai tiek iznīcinātas vai kad muitas deklarācija tiek atpīta par nederīgu”, viņam - /pers. D/ nav skaidrs, jo šīs tiesību normas dispozīcija paredz nepārprotamu faktisko apstākļu pastāvēšanu - preču deklarēšanu izvešanai, un brīdi, ar kuru tās atstāj Kopienas muitas teritoriju. Šajā laika periodā muitas dienests var realizēt savas tiesības sasaistītas ar muitas uzraudzību.

Ja tiesa uzskata, ka preces no viņa - /pers. D/ puses netika deklarētas, jo viņš neiesniedza muitas deklarāciju, tad loģiskā secībā tiesa nevarēja apgalvot, ka iestājās Regulas 2913/92 59.panta 2.punkta apstākļi, kas piešķirta muitas dienestam tiesības veikt pasākumus muitas uzraudzības realizācijā.

Ja tiesa uzskata, ka preces no viņa - /pers. D/ puses tomēr bija deklarētas (kas izriet no sprieduma motīvu daļā [6] punktā minētā) un tās līdz Kopienas muitas teritorijas atstāšanas brīdim muitas dienestam bija tiesības uzraudzīt un piemērot ar šo uzraudzību saistītos pasākumus (darbības), tad tiesas sprieduma [6] punktā minētais ir pretrunā ar tiesas apgalvojumu, ka „preču deklarēšana nenotika, jo netika iesniegta deklarācija”

Preteji sprieduma (Motīvu daļā) [7] punktā tiesas atzītajam Iestāde (Dienests) nav pareizi konstatējis tiesiskos apstākļus. Atbilstoši Latvijas APK 201. ¹² pantā norādītam, tā sastāvu veido muižošanai pakļauto preču izvešana (nevis to uzrādīšana muitai) no LR muitas teritorijas, tās nedeklarējot (nevis neiesniedzot muitas deklarāciju, kas nav viens un tas pats).

Kā izriet no muitas tiesību normām, preču faktiskā uzrādīšana muitas kontrolei, arī ir uzskatāma par preču deklarēšanu. Tātad konkrētā gadījumā nav konstatējams Latvijas APK 201. ¹² panta sastāvs.

Sprieduma [7] punktā tiesa, izvēles kārtībā sprieduma [1.1]-[1.10] punktus apkopojot Iestādes izteiktos argumentus, pievienojas pārsūdzētā Lēmuma motivācijai, atzīstot, ka pārsūdzētajā Lēmumā ietvertais pamatojums ir pareizs. Tāds tiesas atzinums pats kļūst prettiesisks un neatbilstošs ne faktiskajiem lietas apstākļiem, ne to tiesiskam regulējumam, jo sprieduma [1.1]-[1.10] punktus Iestādes izteiktie argumenti ir prettiesiski.

Iestādes (Dienesta) norāde apstrīdētajā Lēmumā Nr.22.5/29499 uz tiesību normu - 1961.gada 18.aprīļa Vīnes konvencijas par diplomātiskajiem sakariem 36.pantu, kura neregulē preču izvešanas (eksporta) kārtību, ir prettiesiska.

Sprieduma 3.lpp. [1.5] punkta (3.rindkopā) Iestāde (Dienests), tajā skaitā tiesa, kura šim argumentam ir pievienojusies, vērtē no viņa - /pers. D/ puses muitas dienestam iesniegtā dokumenta (saraksta) statusu, nosaucot to par apkopojošu aprakstu, akcentējot uzmanību, ka tas nav uzskatāms par sarakstu.

Ne ES, ne LR tiesību normas nav reglamentēts dokumenta - preču saraksts, saturs un veids, kā arī nav definēts dokumenta - apkopotais apraksts, saturs un veids.

Līdz ar to Iestāde (Dienests) un tiesa nav procesuālā kārtībā pamatojusi apgalvojumu par to, ka no viņa - /pers. D/ puses iesniegtais dokuments, kurā bija norādīts pārvadājamo preču veids un skaits, nav uzskatāms par preču sarakstu.

Analizējot sprieduma [1.6] punktā Iestādes (Dienesta), tajā skaitā tiesas, kura šim argumentam ir pievienojusies, apgalvojumu par pretrunām viņa - /pers. D/ paskaidrojumos attiecībā uz preču īpašnieku, var izdalīt divus dažādus paskaidrojumu sniegšanas posmus. Pirmajā (sākotnējā) paskaidrojumā viņš - /pers. D/ sniedza ziņas, kuras viņam uz to brīdi bija pieejamas un zināmas preču uzrādīšanas brīdī muitai (*skat. /pers.D/pers. D/ paskaidrojumus - APP*). Vēlāk, administratīvā pārkāpuma lietvedības laikā, kad preču īpašnieki vērsās gan Iestādē, gan tiesā ar savām prasībām, turpmākajos paskaidrojumos viņš - /pers. D/ sniedza informāciju un viedokli, kas veidojas iepazīstoties ar visiem šo lietu ietekmējušiem dokumentiem. Tāpēc sūdzības iesniedzējs uzskata, ka viņa pretrunas paskaidrojumos pareizāk būtu uzskatīt par precizējumiem, jo tie atbilst uz paskaidrojuma sniegšanas brīdi viņa rīcībā esošai, informācijai un nav pretrunā ar lietas materiālos esošo informāciju. Automašīna, ar kuru viņš - /pers. D/ uz pilnvaras pamata pārvadāja preces, pieder uzņēmumam „Irgotrade GmbH”, Vācija. Kompānija „BLIZ Loģistik GmbH”, Vācija ar uzņēmumu „Irgotrade GmbH” bija noslēgusi līgumu par transporta pakalpojumiem, t.sk. arī par šo preču (mantu) pārvadāšanu. Mantas tika iekrautas „BLIZ Loģistik GmbH”, Lise-Meinter-Str.39/41DE-10589, Berlīne, Vācija, noliktavā un preces viņš - /pers. D/ veda no Berlīnes uz Maskavu, Atbilstoši izsniegtajiem kravas pavaddokumentiem preču īpašnieks ir /pers. L/ kungs, Krievijas Federācijas vēstniecības darbinieks, kas preču nogādāšanai uz Krieviju izmantoja „BLIZ Loģistik GmbH” loģistikas pakalpojumus. Savukārt viņa - /pers. D/ kompetence aprobežojās ar preču pārvadāšanas līguma izpildi no viena punkta uz otru, nodrošinot šo preču saglabāšanu, par kurām viņš līdz šim brīdim (arī pēc preču izņemšanas un konfiskācijas) atbild gan nosūtītāja, gan saņēmēja priekšā.

Ne Iestādei, ne tiesai nav jāvērtē preču piederība, jo preču piederība nekādā veidā nevar ietekmēt administratīvajā lietā lēmumu par rīcību ar precī, sakarā ar to, ka prece uz notikuma brīdi bija viņa - /pers. D/ rīcībā (valdījumā), kas nozīmē, ka Iestādei un tiesai, izņemot jautājumu par rīcību ar izņemtām precēm, bija jāizlemj tikai jautājums par preču atgriešanu viņam - /pers. D/, vai to konfiskāciju valsts labā (pēc Latvijas APK 28.panta pirmās daļas, kas nosaka, ka lietas par pārkāpumiem muitas jomā var konfiscēt arī citu personu īpašumā esošus priekšmetus).

Sprieduma 3.lpp. [1.6.] punktā nav skaidra Iestādes un tiesas, kura šim argumentam ir pievienojusies, loģika, jo [1.6.] punkta ietvaros no sprieduma 3.lpp. 4.rindkopas satura neizriet 3.lpp 5.rindkopā norādītais, ka viņam - /pers. D/ bija pienākums veikt muitas maksājumus, un no iepriekšminētās 4.rindkopas teksta neizriet, ka viņš nav iesniedzis deklarāciju.

Sūdzības iesniedzējs nenoliedz faktu, ka nav iesniedzis rakstisku muitas deklarāciju pirms iebraukšanas muitas kontroles punktā un pēc preču uzrādīšanas arī nebija iesniedzis tādu deklarāciju, jo netika dota iespēja izpildīt šo darbību. Turklāt VID Latgales MKP daļas Terehovas MKP muitas amatpersonas viņam - /pers. D/ nav izsniegušas rakstiskās deklarācijas veidlapas, kā arī nav apņēmušas nepieciešamos (kā apgalvo Iestāde un tiesa šajā gadījumā obligātos) muitas maksājumus. Mutiski viņš - /pers. D/ preces, kuras bija uzņemtas pārvadāt, deklarēja, un visas, bez izņēmuma, iebraukšanas brīdī, uzrādīja muitas kontrolei muitas kontroles zonā.

Sprieduma [1.8] punktā, Iestādes un tiesas, kura šim argumentam ir pievienojusies, norādītā „preču ieviešana” nav notikusi, jo preces no Latvijas Republikas muitas teritorijas netika izvestas, tās netika arī slēptas no muitas kontroles. Ja muitas iestādes amatpersonas (nepiekrītot, ka preces tiek deklarētas mutiski) būtu rīkojušās tiesiski un piedāvājušas aizpildīt rakstisku muitas deklarāciju, viņš - /pers. D/ būtu to aizpildījis pirms preču izvešanas no Latvijas Republikas muitas teritorijas.

Tādēļ Iestāde un tiesa, kura šim argumentam ir pievienojusies, ir kļūdījusies tiesību normu piemērošanā, izdarot nepatiesu (prettiesisku) secinājumu, ka no viņa - /pers. D/ puses netika izpildīts Regulas 2923/92 59.panta 1.punkta noteikums.

Kāpēc sprieduma [1.8] punktā, Iestāde un tiesa, kura šim argumentam ir pievienojusies, nolēma, ka Kopienas preču (par kurām ES ir nomaksāti pievienotās vērtības un citi nodokļi) izvešana

(eksports) ir „*sabiedriski bīstams*” nodarījums, viņam – /pers. D/ nav skaidrs un lietas materiālos nav neviena pierādījuma, kas apstiprinātu tādu Iestādes un tiesas, secinājumu.

Iestādei, kas izdevusi personai nelabvēlīgu administratīvo aktu, ir pienākums tajā ietvert pienācīgu pamatojumu - atsauci uz konkrētu tiesību normu, tās analīzi un argumentus, no kuriem izriet, ka lietas faktiskie apstākļi atbilst piemērotajā tiesību normā regulētajam faktiskajam sastāvam. Turklāt Iestādes pienākums ir sniegt šādu pamatojumu pienācīgā kārtā, lai tas būtu saprotams arī personai bez speciālām zināšanām (*sk. Senāta 2008.gada 3.janvāra sprieduma lietā SKA-17 10.punktu*).

Nesniedzot pietiekamu pamatojumu, tiek pieļauts procesuāls pārkāpums, kas var būt būtisks vai nebūtisks. Būtiska pārkāpuma gadījumā administratīvais akts ir atceļams. Izvērtējot pamatojuma principa pārkāpuma būtiskumu, izmantojami divi kritēriji: 1) vai saprātīgs administratīvā akta adresāts no administratīvā akta pamatojuma varēja saprast, kāpēc attiecībā uz viņu izdots konkrētā satura administratīvais akts; 2) vai tiesa, izvērtējot administratīvā akta pamatojumu, var secināt, ka tas attaisno adresātam uzlikto pienākumu (*sal.: Senāta 2007.gada 11.janvāra sprieduma lietā SKA-26 11.2.punkts*).

Ja Iestāde nespēj pamatot savu administratīvo aktu, tas ir atceļams (*Senāts 2012.gada 17. aprīļa spriedumā lietā SKA-109*).

Ja administratīvā lietā nav pierādīts, ka Kopienas preču izvešana (eksports) pēc sava rakstura ir uzskatāma par sabiedriski bīstamu, tas neliedz atzīt nodarījumu par maznozīmīgu.

Sprieduma [1.9] punktā, Iestādes un tiesas, kura šim argumentam ir pievienojusies, norādītais neattaisno procesuālo termiņu neievērošanu administratīvā pārkāpuma protokola sastādīšanas brīdī.

Sūdzības iesniedzējs neapstrīdēja muitas amatpersonu tiesības sastādīt administratīvā pārkāpuma protokolu, bija vienkārši norādījis uz Iestādes pieļauto procesuālo termiņu neievērošanu, jo no viņa - /pers. D/ aizturēšanas brīža un no notikuma konstatēšanas brīža līdz protokola sastādīšanai pagāja likumdevēja noteiktais termiņš 24 stundas, kas liedza turpmāku administratīvā procesa norisi un ierobežoja viņa - /pers. D/ tiesības uz aizstāvību.

Skaidrs, ka lēmuma saturu, termiņa nokavējums nevarēja ietekmēt pēc būtības, bet tāds procesuālo termiņu pārkāpums nedeva Iestādei tiesības vispār uzsākt pret viņu - /pers. D/ administratīvo procesu.

Sprieduma [1.10] punktā, Iestāde un tiesa, kura šim argumentam ir pievienojusies, nepareizi apgalvo, ka „*saskaņā ar LAPK 201.¹² pantu preču konfiskācija ir obligāta*”. No 2013.gada 1.janvāra stājās spēkā grozījumi Latvijas APK 201.¹² panta redakcijā, saskaņā ar kurām preču konfiskācija, piemērojot Latvijas APK 201.¹² pantu - konfiskācija nav obligāta. Tātad tiesa, kura pievienojās Iestādes argumentam ir nepareizi interpretējusi tiesību normu, pārkāpjot tiesību normu ievērošanas principu.

Tiesa sprieduma [8] punktā (Iemjot šajā daļā) nepatiesi apgalvo, ka lietā nav strīda, ka viņš - /pers. D/ preces nav deklarējis.

Tiesī otrādi, savā, VID ģenerāldirektorei adresētā, sūdzībā 2.lpp. 5, 6 un 10 rindkopā, kā arī Administratīvajai rajona tiesai adresētā peticumā par lēmuma Nr.22.5/29449 atcelšanu (argumentu uzskaitījuma [2] punktā), sūdzības iesniedzējs apstrīdēja Iestādes apgalvojumu, ka preces nav deklarētas, pierādot, ka konkrētā gadījumā viņš - /pers. D/ ir deklarējis preces ar savu darbību - tās uzrādot muitas kontrolei, kas atbilst tiesību normām.

Saskaņā ar Regulas 2454/93 201.panta 1.punktu, 225.panta b) apakšpunkta pirmo ievilkumu, 226.panta b) apakšpunktu, 787.panta 5.punktu un Regulas Nr.471/2009 3.panta 4.punktu, viņš - /pers. D/ varēja muitas deklarāciju iesniegt pēc preču uzrādīšanas (Regulas 2454/93 201.panta 1.punkts), deklarējot preces mutiski, noformējot turpmāk šo deklarāciju atbilstoši Regulas 2454/93 787.panta 5.punktam, izmantojot rakstisku muitas deklarāciju uz veidlapas, jo saskaņā ar Regulas Nr.471/2009 3.panta 4.punktu, no viņa - /pers. D/ puses pārvadātās preces (kuras pēc Iestādes atzinuma uzskatāmas par komerciālām), nepārsniedza 1000 kg neto masas muitas robežvērtību, tātad tās viņš - /pers. D/ varēja deklarēt minētā kārtībā.

Tiesa, ignorējot šos apstākļus un tiesisku regulējumu par preču mutisku deklarēšanu, ir pārkāpusi tiesību normu piemērošanas principu, kā arī balstoties uz sākotnēji nepareizi izdarītu spriedumā apgalvojumu par preču nedeklarēšanu, ir kļūdjusies secīgā situācijas vērtējumā.

Tiesa sprieduma [9] punktā ir kļūdjusies lietas apstākļu un tiesību normu vērtējumā, paļaujoties uz VID prettiesisku pamatojumu, kas balstās uz 1961.gada 18.aprīļa Vīnes konvencijas par diplomātiskajiem sakariem 36.pantu (Iestādes lēmuma Nr.22.5/29449 2.lpp. 8.rindkopā).

Minētās tiesību normās 36.pants nosaka atbrīvojumu no multas maksājumiem nevis no muitas kontroles un tikai gadījumos, kad diplomātiskās preces tiek ievestas (importētas), nevis izvestas (eksportētas) no valsts.

Tādēļ tiesa, pirmkārt, kļūdjusies, kas pēc definīcijas ir preču izvešana/ieviešana un ir palāvusies uz Iestādes minētajām tiesību normām, bez to analīzes. Otrkārt, tiesa kļūdjusies vērtējot faktu, ka muitas dienestam iesniegtais preču saraksts, kurā bija norādīts, ka tajā ir Krievijas Federācijas darbinieka Vācijā /pers. L/ personīgās mantas, ir iesniegts: „...vēloties panākt, lai konkrētā prece netiktu pakļauta muitas kontrolei”. Lai arī minētais preču saraksts bija saistošs un adresēts Krievijas muitai, tas tika iesniegts Latvijas muitai, lai muitas Iestāde varētu identificēt izvedamās preces.

Tāpat tiesa konkrētajā gadījumā izdarīja nepierādītu un no administratīvā pārkāpuma lietā esošiem pierādījumiem neizrietošu pieņēmumu, apgalvojot, ka viņam – /pers. D/ bija nodoms izvest preces no LR muitas teritorijas, tās nedeklarējot.

Tiesa sprieduma [9] punkta 3.rindkopā pareizi norāda, ka nav strīda, ka izvedamā prece nebija diplomātiskā krava. Tas bija jāzina arī muitas darbiniekiem, kuri veica muitas kontroli. Sūdzības iesniedzējs norāda, ka nav nevienu maldinājīs, jo sarakstu, kurā bija norādīta informācija par Krievijas Federācijas darbinieka Vācijā mantām, bija iesniedzis pēc pašu muitas darbinieku pieprasījuma, sakarā ar to, ka cita saraksta vienkārši nebija. Sūdzības iesniedzējs pieļauj, ka ES diplomātiskā rakstura kravas tiek noformētas savādāk, ne kā bija noformēts /pers. L/ sūtījums un tas muitas darbiniekiem arī bija jāzina.

Tāpēc Tiesas Sprieduma [9] punktā izdarītais secinājums ir neatbilstošs faktiskai un tiesiskai situācijai, jo viņš - /pers. D/ nevarēja, balstoties uz sarakstā norādīto informāciju par Krievijas Federācijas vēstnieku Vācijā, paļauties uz to, ka muitas kontrole netiks veikta.

Tiesa, bez konkrēta pierādījuma (kas nav atrodams administratīvās lietas materiālos) sprieduma [10] punktā (8.lpp. 5.rindkopā) apgalvo, ka viņš - /pers. D/ „*atzinis to, ka strīdus preces neesmu deklarējis*”. Sūdzības iesniedzējs uzskata, ka tiesa šādu apgalvojumu spriedumā lieto prettiesiski un uz prettiesiski izvirzīta (nepierādīta) apgalvojuma pamata veido spriedumamotīvu daļā viedokli par faktiskas situācijas pastāvēšanu un tas tiesisku regulējumu, pielaižot faktu interpretācijas kļūdu.

Sūdzības iesniedzējs norāda, ka tiesa spriedumā neatšķir divus jēdzienus, proti, preces nav deklarēšanas vai deklarēšanas mutiski. Mutiska deklarācija arī ir uzskatāma par preču deklarēšanu, kas ir reglamentēta Regulas 2913/92 59.panta 1.punktā un par kuras neizdarīšanu Latvijas APK 201.¹² pantā ir paredzēta administratīvā atbildība. Par mutisku preču deklarēšanu viņu - /pers. D/ nevar saukt pie administratīvās atbildības, jo ar to viņš ir izpildījis tiesību normu prasības muitas jomā, uzrādot izvedamās preces muitas kontrolei.

Tiesa ir nepareizi izpratusi sūdzības iesniedzēja norādi sūdzībā un pieteikumā, ka viņam - /pers. D/ nav juridisko zināšanu un tāpēc viņš nezināja, kā rīkoties robežšķērsošanas gadījumā un kādi dokumenti jāsniedz muitas dienestam. Tiesa Sprieduma [12] punktā vērtēja, ka viņa – /pers. D/ argumentu atbrīvošanai no administratīvās atbildības, bet īstenībā viņš – /pers. D/ to bija norādījis tāpēc, lai parādītu savu rīcības pamatojumu (subjektīvo pusi), norādot, ka viņam – /pers. D/ nebija nodoma pārkāpt muitas noteikumus un rīkojies atbilstoši vispārīgajai robežas šķērsošanas kārtībai, vadoties pēc sava zināšanu līmeņa šajā jomā.

Administratīvās lietas izskatīšanā, atšķirībā no civilprocesa, Iestādes un tiesas pienākums ir pašai noskaidrot jautājumu, par kuru iesniegta sūdzība vai pieteikums, tiesisko regulējumu un novērtēt to atbilstību faktiskajai situācijai.

Tiesa, konkrētā gadījumā, šo pienākumu nav izpildījusi, pilnībā paļaujoties uz apstrīdētā Iestādes lēmumā pausto situācijas vērtējumu. Viņš - /pers.D/bija norādījis visas, ko varēja atrast, tiesību normas, no kurām izriet, ka viņš - /pers. D/ preces (arī kurām ir komerciālo preču status) varēja deklarēt pēc to uzrādīšanas muitas dienestam gan mutiski, gan iesniedzot rakstisku deklarāciju, iepriekš nemaz (pirms iebraukšanas muitas kontroles punktā) nedarot to elektroniskā veidā. Neesot speciālists juridiskajā jomā, tāpēc cerējis, ka tiesa pareizi izvērtēs visu situāciju

un noteiks, kāda tomēr kārtība viņam –/pers. D/ bija jāievēro, izvedot preces no Latvijas Republikas uz Krieviju. Rezultātā tiesa nemaz nav vērtējusi argumentos norādītās tiesību normas. Sūdzības iesniedzējs uzskata, ka tas neatbilst tiesiskuma principam, kuru tiesai bija jāievēro, izskatot pieteikumu.

Tiesa sprieduma [13] punktā, argumentējot savu viedokli un attaisnojot Iestādes pozīciju, nonāk pretrunā ar iepriekš spriedumā pausto, jo visu laiku pirms tam tiesa apgalvoja, ka preces no viņa –/pers. D/ puses nebija deklarētas, tātad muitas procedūra - izvešana (eksports), faktiski netika uzsākta.

Bet sprieduma [13] punktā tiesa konkrēti norāda, ka „*sākotnēji strīdus precēm tika uzsākta muitas kontrole vispārējā kārtībā*”.

Nemot vērā, ka muitas dienests ir tiesīgs uzsākt kontroles pasākumus tikai pēc muitas procedūras (konkrētā gadījumā eksporta) uzsākšanas, var secināt, ka Iestāde un tiesa tomēr atzīst, ka viņš - /pers. D/ uzsāka muitas procedūru - izvešana (eksports), tātad atbilstoši Regulas 2913/92 17.pantam, viņš deklarēja preces ar savu darbību, paziņojot par savu vēlmi precēm piemērot noteiktu muitas procedūru. Regulas 2913/92 19.panta kārtībā uzrādāt tās muitas.

Tiesas apgalvojums sprieduma [13] punktā, ka kontroles uzsākšanas brīdī Iestādei nebija pamata administratīvā protokola sastādīšanai, rada pretrunīgu (savstarpēji izslēdzošu) situāciju, jo pēc ilgstošas muitas kontroles, atbilstoši muitas dienesta sastādītiem muitas apskates aktiem nekādu pārkāpumu no viņa –/pers. D/ puses vai papildus apstākļi, nav konstatēti un preču stāvoklis, kā arī to saturs atbilst sākotnējam, muitas kontroles uzsākšanas brīdī konstatētam stāvoklim un saturam (svaram un skaitam).

Tātad LAPK 238.¹ panta nosacījums (pārkāpuma izdarīšanas brīdī esošā redakcijā), ka administratīvā lietvedībā jāuzsāk diennakts laikā (*sastādot administratīvā pārkāpuma protokolu vai pieņemot vienu no šajā pantā minētiem lēmumiem*) pēc pieteikuma vai citu materiālu saņemšanas par administratīvo pārkāpumu, bija attiecināms uz šo gadījumu (ja tiesa uzskata, ka administratīvā pārkāpuma pazīmes konkrētā gadījumā pastāv) no pašas kontroles uzsākšanas brīža, Lēmums par izņēmumu gadījumu, kas ļauj Iestādei uzsākt administratīvo lietvedību 10 dienu laikā, administratīvās lietas materiālos nav atrodams.

Tiesa, neizvērtējot uz sprieduma pieņemšanas dienu pastāvošo tiesisko regulējumu (grozījumus, kas no 2013.gada 1.janvāra paredz administratīvajās pārkāpuma lietas piemērot soda sankcijas pēc Latvijas APK 201.¹² panta bez preču konfiskācijas), kļūdaini lietderības apstākļu vērtējumā, atzīstot, ka viņa - /pers. D/ lūgums - nepiemērot papildsodu - preču konfiskāciju - un atgriezt izņemtās preces, nevar tikt apmierināts, jo „*likumdevējs Latvijas APK 201.¹² pantā ir paredzējis kā obligāti piemērojamas tiesiskas sekas*”.

Tāds tiesas atzinums sprieduma [15] punkta 3.rindkopā ir pretrunā ar sprieduma [15] punkta 1.rindkopā ierakstīto tiesību normas – Latvijas APK 201.¹² panta, saturu un neatbilst soda piemērošanas samērīguma principam.

Tiesai, izmantojot rīcības brīvību, bija jākonkrētizē normas sankcijā paredzētās tiesiskās sekas par izdarīto pārkāpumu. Konkrētajā gadījumā, izšķiroties, piemērot vai nepiemērot preču konfiskāciju, ir jāizvērtē, vai preču konfiskācija ir nepieciešama un samērīga ar izdarīto pārkāpumu.

Minimālais iespējamais naudas sods par Latvijas APK 201.¹² pantā paredzētā pārkāpuma izdarīšanu fiziskai personai ir Ls 50, maksimālais - Ls 500. Šādi Likumdevējs naudas izteiksmē ir novērtējis attiecīgā pārkāpuma bīstamību. Nelabvēlīgās sekas minētajās naudas soda robežās ir, iespējams, piemērot elastīgi, atbilstoši konkrētajiem apstākļiem. Ja naudas sods maksimālajā apmērā ir nepietiekams vai neadekvāts sodīšanas mērķu sasniegšanai, likumdevējs ir paredzējis arī papildsoda - konfiskācijas - piemērošanas iespēju. Ja tiesību piemērotājs izšķiras par konfiskāciju, pārkāpējam piemērotās nelabvēlīgās sekas, salīdzinot ar maksimālā iespējamā naudas soda apmēru, parasti, ņemot vērā preču vērtību un šādas konfiskācijas ietekmi uz personas mantisko stāvokli, tiek vismaz divkārtotas. Šāds „lēciens” soda piemērošanā ir būtisks, tas faktiski nozīmē, ka piemērotais sods tuvojas bargākajai sankcijas robežai. Tik būtisku seku piemērošana ir atbilstoši jāpamato.

Preču konfiskācija noteiktos apstākļos var būt gan nepieciešama, gan samērīga. Piemēram, šādas sekas ir apsveramas, ja konkrētais gadījums būtiski atšķiras no „tipiskiem” šāda veida pārkāpumiem, proti, ja fakti liecina, ka tas ir bīstamāks un tādēļ nepieciešama bargāka soda piemērošana. Piemēram, ir konstatēts kaut viens atbildību pastiprinošs apstāklis, ar pārkāpumu ir nodarīts īpaši liels kaitējums, konkrētā pārkāpuma izdarīšanas faktiskā izpausme ir bijusi ar īpaši bīstamu raksturu.

Konkrētajā gadījumā sūdzības iesniedzējs spriedumā neatrada argumentus par labu konfiskācijai, proti, tāda soda piemērošanai, kas tuvojas sankcijas bargākajai robežai. Ja argumenti arī tiek minēti, tie lielākoties ir abstrakti, pamatā tikai nosaucot kādu no likumā paredzētajiem soda noteikšanas kritērijiem, taču nekonkrētizējot tā izpausmi konkrētajā gadījumā un neizskaidrojot tā ietekmi uz piemērojamo sodu.

Iestāde ir norādījusi un Tiesa spriedumā piekrita tādām apgalvojumiem, ka pārkāpums izdarīts apzināti, proti, ar nodomu.

Uz minēto sūdzības iesniedzējs norāda, ka nodoms ir Latvijas APK 201.¹² pantā paredzētā pārkāpuma sastāva pazīme. Līdz ar to, vainas pakāpe konkrētā pārkāpuma gadījumā arī nevar būt izšķirošais apstāklis bargāka soda (konfiskācijas) izvēlei.

Ar pārkāpumu nodarītā kaitējuma (ko raksturo, cita starpā, preču daudzums un vērtība) un soda bardzības (ko raksturo, cita starpā, konfiscējamās preces vērtība) samērošanas pienākums tieši izriet no Latvijas APK 22. un 32.pantā noteiktajam soda izvēles kritērijam. Sodam ir jābūt tikai tik bargam (ne bargākam), lai „personu, kura izdarījusi administratīvo pārkāpumu, audzinātu likumu ievērošanas un sadzīves noteikumu cienīšanas garā, kā arī lai tiklab tiesību pārkāpējs, kā citas personas neizdarītu jaunus pārkāpumus”. Tādēļ ir jāizvērtē ne vien piemērojamo seku bardzības pakāpe (ko nav iespējams izdarīt, ignorējot un nenorādot lietā konfiscējamās preces vērtību), bet arī pārkāpuma raksturs (ko nav iespējams izdarīt, ignorējot kontrabandas preču daudzumu un vērtību). Papildus minētajam, lai nepieļautu soda nesamērīgumu, šie apstākļi ir jāsamēro ar pārkāpēja mantisko stāvokli. Visi šie kritēriji vai nu tiešā tekstā noteikti likumā (pārkāpuma raksturs, pārkāpēja mantiskais stāvoklis), vai no tiem izriet (normas, kas definē soda mērķus). Šo prasību ievērošana, uzliekot sodu, nav nedz pārmērība, nedz likuma kritēriju paplašināšana.

Sūdzības iesniedzēja ieskatā, atbilstoši Latvijas APK 289.¹² panta otrajā daļā paredzētajiem tiesas nolēmumu veidiem, ir jātaisā spriedums par viņam - /pers. D/ piemērotā soda mēra grozīšanu ietvaros, kas paredzēti normatīvajā aktā par atbildību par administratīvo pārkāpumu. Ja tiesa, tomēr uzskata, ka sūdzības iesniedzēja darbībās saskatāmas administratīvā pārkāpuma pazīmes, viņš - /pers. D/ nožēlo, ka ir pieļāvis muitas noteikumu pārkāpšanu un apņemas samaksāt uzlikto administratīvo sodu, bet papildsods - preču konfiskācija viņam ir nesamērīgi bargs sods, jo konfiscēto preču vērtība vairākkārt pārsniedz iespējamo kaitējumu, kurš faktiski nemaz nav, jo izvedot Eiropas Kopienas preces no Eiropas Savienības muitas nodoklis netiek iekasēts, kā arī PVN likme ir 0%. Tādējādi Latvijas vai ES budžetam zaudējumi nav radīti. Tāpat sūdzības iesniedzējs nav lūdzis Latvijas vai ES nodokļu administrāciju atmaksāt PVN (priekšnodokli) par izveidamajām precēm, kā arī iesniedzis atmaksai TAX FREE čekus.

VID viedokli par apelācijas sūdzību nav iesniegusi.

Saskaņā ar Latvijas APK 289.²¹ panta otro daļu 2013.gada 17.septembrī tika pieņemts lēmums par administratīvās pārkāpuma lietas izskatīšanu rakstveida procesā.

Apstākļus, kas liecinātu par nepieciešamību apelācijas sūdzību izskatīt tiesas sēdē, Rīgas apgabaltiesas Kriminālietu tiesu kolēģija (turpmāk – tiesu kolēģija), nekonstatē.

Pārbaudījusi administratīvā pārkāpuma lietas materiālus, izvērtējusi pārsūdzētā sprieduma pamatojumu un apelācijas sūdzībā izteiktos argumentus, tiesu kolēģija atzīst, ka apelācijas sūdzība ir noraidāma, bet pārsūdzētais spriedums atstājams negrozīts.

Iepazīstoties ar iesniegto apelācijas sūdzību tiesu kolēģija konstatē, ka tā pēc būtības ir balstīta uz tiem pašiem argumentiem, kas ir izvērtēti un pamatoti noraidīti Lēmumā un pārsūdzētajā spriedumā, kuros ietvertais pamatojums ir pareizs un pilnībā pietiekams, un līdz ar to nav pamata apelācijas sūdzībā izteiktos argumentus vērtēt atkārtoti.

Apelācijas sūdzībā tās iesniedzējs, atsaucoties uz VID ģenerāldirektors 2012.gada 12.aprīļa lēmumu Nr.22.5/29449, lieto terminu - administratīvais akts.

Tiesu kolēģija uzskata par nepieciešamu norādīt, ka atbilstoši Administratīvā procesa likuma 1. panta 3.punkta piektajam apakšpunktam, lēmums, kas pieņemts lietvedībā administratīvā pārkāpuma lietā, nav administratīvais akts.

Bez tam, sūdzības iesniedzējs norāda, ka Administratīvās lietas izskatīšanā, atšķirībā no civilprocesa, iestādes un tiesas pienākums ir pašai noskaidrot jautājuma, par kuru iesniegta sūdzība vai

pieteikums, tiesisko regulējumu un novērtēt to atbilstību faktiskajai situācijai, kā arī norāda, ka tiesa nav ievērojusi objektīvās izmeklēšanas principu, pamatojuma principu, privātpersonas tiesību ievērošanas principu, ka arī nav ievēroti lietderības apsvērumi un samērīguma princips.

Minētā sakarā tiesu kolēģija norāda, ka administratīvo pārkāpumu lietas tiek izskatītas Latvijas APK noteiktajā kārtībā, un līdz ar to administratīvo pārkāpumu lietu izskatīšanā nav piemērojami Administratīvā procesa likuma 4.pantā definētie administratīvā procesa principi un 103.panta otrajā daļā noteiktais objektīvās izmeklēšanas princips, jo Latvijas APK ietvertais materiālo un procesuālo tiesību normu kopums ir pilnīgs un izsmeljošs. Uz šādu likuma izpratni pēc grozījumiem Latvijas APK, kas stājās spēkā 2009.gada 1.janvārī, ir norādījis arī Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departaments, uzsverot, ka Administratīvā procesa likuma piemērošana šajā lietu kategorijā kopš minētā datuma nav paredzēta (*skatīt 2009.gada 26.novembra lēmumu SKA-791/2009; 2010.gada 29.marta lēmumu SLA-14/2010*).

Latvijas APK 201.¹² pants paredz atbildību par muižošāni pakļauto preču vai citu vērtību ieviešanu Latvijas Republikas muitas teritorijā vai izvešanu no tās, apejot muitas kontroli vai noslēpjot šīs preces vai citas vērtības no šādas kontroles, vai nedeklarējot, vai izmantojot viltotus muitas vai citus dokumentus, vai citādā nelikumīgā veidā (kontrabanda).

Lietā nav strīda par to, ka sūdzības iesniedzējs ievada Latvijas Republikas muitas teritorijā izvešanai domātās preces, kas norādītas muitas apskates aktos Nr.6266, 6272, 6293, 6314, 6264 (l.l. 25-29, 30-33, 34-39, 40-42, 43-45).

Lietā pastāv strīds par to, vai sūdzības iesniedzējs ir saucams pie administratīvās atbildības par Latvijas APK 201.¹² pantā paredzētā pārkāpuma izdarīšanu.

Latvijas APK 201.¹² pantā paredzētā administratīvā pārkāpuma sastāvu veido muižošāni pakļauto preču ieviešana Latvijas Republikas muitas teritorijā vai izvešana no tās, preces nedeklarējot. Tas nozīmē, ka, lai konstatētu pārkāpumu, ir jākonstatē tiesību normā minētās darbības - muižošāni pakļauto preču ieviešana Latvijas Republikas muitas teritorijā, preces nedeklarējot, turklāt nav svarīgi, vai persona minēto administratīvo pārkāpumu ir izdarījusi tīši vai aiz neuzmanības. Tādējādi, lai pārkāpēju varētu atbrīvot no administratīvās atbildības, pārkāpuma iemesliem būtu jābūt tādiem, kurus pārkāpējam objektīvi nav bijis iespējams novērst.

No normas satura secināms, lai personas darbībās konstatētu administratīvā pārkāpuma „kontrabanda” sastāvu, personai ir jāveic preču ieviešana vai izvešana. Tālāk definīcijā likumdevējs uzskaitījis veidus, kādos, izvedot vai ievadot preces, var izpausties kontrabanda, proti, apejot muitas kontroli vai noslēpjot no kontroles, vai nedeklarējot, vai izmantojot viltotus muitas vai citus dokumentus, vai citādā nelikumīgā veidā.

Tādējādi nedeklarēšana ir viens no veidiem, kādā, ievadot vai izvedot preces, var izpausties kontrabanda.

Saskaņā ar Padomes 1992.gada 12.oktobra Regulas (EEK) Nr.2913/92 par Kopienas Muitas Kodeksa izveidi 59.panta 1.punktu visām precēm, kuras nodod kādā muitas procedūrā, ir jābūt deklarētām šai muitas procedūrai. Regulas A sadaļa nosaka kārtību, kādā ir iesniedzamas rakstveida deklarācijas.

No Regulā ietvertajām tiesību normām ir secināms, ka personai ir pienākums deklarāciju iesniegt muitas iestādē pirms precēm tiek piemērota kāda no muitas procedūrām. Regula pieļauj iespēju personai labot iesniegto deklarāciju, tomēr neparedz iespēju aizpildīt deklarāciju tad, kad muitas iestādes darbinieki, veicot muitas kontroli, ir atklājuši personas pieļauto pārkāpumu, nedeklarējot preces muitas procedūrai.

Atbilstoši muitas procedūras regulējošiem normatīviem aktiem deklarēšanas pienākums rodas no preču ieviešanas, izvešanas fakta. Minētais pienākums nav saistīts vai pakārtots muitas amatpersonu uzaicinājumam veikt preces deklarēšanu.

Nemot vērā iepriekš citētās tiesību normas, ir secināms, ka sūdzības iesniedzējam, ievadot preces, kuras bija nepieciešams deklarēt, bija pienākums aizpildīt muitas deklarāciju un piemērot izvešanajām precēm muitas procedūru.

Regulas Nr.2913/92 4.panta 17.punkts noteic, ka „muitas deklarācija” nozīmē darbību, ar kuru persona noteiktajā veidā un kārtībā paziņo par savu vēlmi pakļaut preces noteiktai muitas procedūrai, savukārt minētā panta 18.punktā ir noteikts, ka „deklarētājs” nozīmē personu, kas noformē muitas deklarāciju savā vārdā vai arī personu, kuras vārdā muitas deklarācija ir noformēta.

Personai lēmums, kādai procedūrai pakļaut preces ir jāpieņem pirms muitas deklarācijas iesniegšanas, jo atbilstoši Regulas Nr.2913/92 4.panta 17.punktam muitas deklarācija nozīmē, ka persona paziņo muitas iestādei par savu vēlmi pakļaut preces *noteiktai* muitas procedūrai, līdz ar ko sūdzības iesniedzējam bija pienākums pirms iebraukšanas Latvijas Republikas muitas teritorijā sastādīt deklarāciju.

Sūdzības iesniedzējs norāda, ka tiesa, neizvērtējot uz sprieduma pieņemšanas dienu pastāvošo tiesisko regulējumu (grozījumus, kas no 2013.gada 1.janvāra paredz administratīvajās pārkāpuma lietas piemērot soda sankcijas pēc Latvijas APK 201.¹² panta bez preču konfiskācijas), kļūdījusies lietderības apstākļu vērtējumā, atzīstot, ka viņa - /pers. D/ lūgums - nepiemērot papildsodu - preču konfiskāciju - un atgriezt izpemtās preces, nevar tikt apmierināts, jo „*likumdevējs Latvijas APK 201.¹² pantā ir paredzējis kā obligāti piemērojamas tiesiskas sekas*”.

Tiesu kolēģija pievienojas sūdzības iesniedzēja viedoklim, jo par Latvijas APK 201.¹² pantā paredzētā pārkāpuma izdarīšanu (likuma redakcijā, kas ir spēkā no 2013. gada 1. janvāra), uzliek naudas sodu fiziskajām personām no piecdesmit līdz piecīsim latiem, bet juridiskajām personām — no piecīsim līdz piectūkstoš latiem, konfiscējot šīs preces vai citas vērtības un to pārvietošanai (pārvadāšanai) izmantoto transportlīdzekli vai bez konfiskācijas.

Latvijas APK 8.panta otrā daļa nosaka, ka aktiem, kas mīkstina atbildību par administratīvajiem pārkāpumiem vai atbrīvo no tās, ir atpakaļejošs spēks, tas ir, tie attiecas arī uz pārkāpumiem, kas izdarīti pirms šo aktu izdošanas. Aktiem, kas nosaka vai pastiprina atbildību par administratīvajiem pārkāpumiem, atpakaļejoša spēka nav.

Augstāk minētais norāda uz to, ka tiesai bija jāizvērtē mantas konfiskācijas lietderība, ņemot vērā to, ka kopš pārkāpuma izdarīšanas brīža attiecīgā panta sankcija ir grozīta un ieviesta iespēja nepiemērot mantas konfiskāciju.

Latvijas APK 22.pants noteic, ka administratīvais sods ir atbildības līdzeklis un tiek piemērots, lai personu, kura izdarījusi administratīvo pārkāpumu, audzinātu likumu ievērošanas un sadzīves noteikumu cienīšanas garā, kā arī lai tiklab tiesību pārkāpējs, kā citas personas neizdarītu jaunus pārkāpumus.

Savukārt, Latvijas APK 32.pants noteic, ka sodu par administratīvo pārkāpumu uzliek ietvaros, ko nosaka normatīvais akts, kurā paredzēta atbildība par izdarīto pārkāpumu, stingrā saskaņā ar šo kodeksu un citiem aktiem par administratīvajiem pārkāpumiem. Uzliekot sodu, ņem vērā izdarītā pārkāpuma raksturu, pārkāpēja personību, viņa vainas pakāpi, mantisko stāvokli, atbildību mīkstinošos un pastiprinošos apstākļus.

Tiesu kolēģija atzīst, ka lietā nav konstatēti atbildību pastiprinoši apstākļi, taču nav konstatēti arī atbildību mīkstinoši apstākļi, un tādejādi uzliekot pārkāpējam naudas sodu 250 latu apmērā, nav pārkāpti soda noteikšanas principi un ievērojot pārkāpuma raksturu, ievesto preču ievērojamo daudzumu, sods noteikts atbilstoši Latvijas APK 201.¹² panta paredzētajai sankcijai. Tai pat laikā ir apsverams, vai konkrētajā lietā izraudzītais papildsods ir samērīgs ar izdarīto pārkāpumu.

Latvijas APK 28.pants nosaka, ka administratīvā pārkāpuma priekšmeta vai izdarīšanas rīka konfiskācija nozīmē tā piespiedu bezatlīdzības nodošanu valsts īpašumā. Konfiscēt var tikai pārkāpēja personiskajā īpašumā esošus priekšmetus, bet lietās [...] muitas jomā [...], - arī citu personu īpašumā esošus priekšmetus.

Tiesu kolēģija izvērtējot papildsoda – mantas konfiskācija lietderību un samērīgumu uzskata, ka konkrētajā gadījumā preču konfiskācija ir samērīga ar izdarītā pārkāpuma raksturu un būtību un ir atbilstoša soda mērķa sasniegšanai. Turklāt šādam sodam ir vairāki mērķi. Pirmkārt, mērķis, kas vērstis tieši uz pārkāpēja personību, lai audzinātu to likuma ievērošanas garā un atturētu viņu no tādām vai līdzīgām darbībām arī nākotnē, otrkārt, valsts un sabiedrības intereses, treškārt, mērķis brīdināt arī citas personas par šāda pārkāpuma tiesiskajām sekām, lai tās atturētu līdzīgā veidā izdarīt jaunu līdzīgu rakstura administratīvo pārkāpumu.

Tā pat tiesu kolēģija uzskata, ka konfiscējot preces piederošas trešajai personai vienmēr tiks aizskartas šīs personas īpašuma tiesības, tomēr likumdevējs ir atzinis, ka pārkāpumos muitas jomā ir pieļaujams konfiscēt arī citu personu (ne tikai pārkāpēja) īpašumā esošus priekšmetus.

Pamatojoties uz Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa 289.²¹ pantu, 289.²² pantu, 289.¹² panta otrās daļas 4.punktu, tiesu kolēģija

nosprida

Administratīvās rajona tiesas 2013.gada 23.augusta spriedumu atstāt negrozītu, bet /pers. D/ (/pers. D/) apelācijas sūdzību noraidīt.

Spriedums nav pārsūdzams un stājas spēkā tā sastādīšanas dienā.

Tiesnese I.Vīgante

Tiesneses I.Amoliņa

I.L.Zemīte